

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 73 63
F: 01 478 74 25
E: pr.mop@gov.si
www.mop.gov.si

UKOM
predlagam.vladi@gov.si

Številka:
Datum: 16. 6. 2016

Zadeva: Predlog 7504-143: Predlog glede konvencionalnih vrečk

Zveza: e-pošta, z dne 15. 6. 2016

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na predlog 7504-143.

Vsi se zavedamo, da so plastični odpadki zelo pereča tema zadnjega časa. Ocenjuje se, da skoraj vsa zavržena plastika prej ali slej konča v oceanu, kjer se še stoletja razkraja. Ti odpadki seveda motijo normalno življenje morskih življenjskih vrst, tako da mnogo njim že grozi izumrtje. Nekatere ribe so se s plastičnimi odpadki celo začele prehranjevati in kronično zastrupljati ter mehansko poškodovati (mi pa nato te iste ribe npr. lovimo za hrano, kar je še bolj skrb vzbujajoče). Ker je stanje alarmantno, povprečno slovensko prebivalstvo pa na žalost še zmeraj dokaj ignorantsko glede okoljskih problemov, predlagam, da se na nacionalni ravni določi enotno ceno vseh plastičnih vrečk v vseh trgovinah. Ena običajna plastična vrečka naj stane vsaj toliko, kolikor stane vrečka za večkratno uporabo. To zaobjema tudi trgovine, ki plastičnih vrečk ne zaračunavajo (npr. trgovine z oblačili in druge). Po potrebi bi lahko ves denar, zaslužen s prodajo običajnih plastičnih nakupovalnih vrečk, bodisi država obdavčila z višjo stopnjo DDV bodisi bi to vsoto ali pa njen delež donirali organizacijam, ki se bojujejo za odpravo onesnaženosti morij s plastičnimi odpadki. Če je že Ljubljana letos zelena prestolnica Evrope, bi lahko z uvedbo strožjih okoljevarstvenih ukrepov bila Slovenija končno prvič zares zgled vsem.

Komentarje k predlogu najdete na: <http://www.predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/7504>

ODGOVOR

Plastične nosilne vrečke so embalaža. Embalaža pa je zelo širok pojem in zajema prodajno, skupinsko in transportno embalažo. Plastične nosilne vrečke predstavljajo izredno majhen delež vse embalaže, dane v promet, ker so izredno lahke, čeprav je njihova potrošnja velika (merjeno v kosih).

Leta 2015 sta Evropski parlament in Svet sprejela Direktivo 2015/720/EU glede zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk. Komisija je pri pripravi predloga te direktive pripravila študijo, s katero je ugotovila, da lahke plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 50 mikronov predstavljajo veliko večino skupnega števila uporabljenih plastičnih nosilnih vrečk v Uniji, obenem pa se redkeje ponovno uporabijo kot debelejšje plastične nosilne vrečke. Zato lahke plastične nosilne vrečke hitreje postanejo odpadki, zaradi njihove majhne mase pa bolj pogosto smetijo okolje (v Sloveniji se ločeno zbira vsa odpadna plastična embalaža, ne pa tudi

v vseh ostalih državah članicah). Komisija je na podlagi podatkov, s katerimi je razpolagala ob pripravi predloga direktive tudi ocenila, da so sedanje stopnje recikliranja lahkih plastičnih nosilnih vrečk zelo nizke, zaradi različnih težav, tudi gospodarskih, pa v bližnji prihodnosti ni pričakovati bistvenih sprememb brez ustreznih zakonodajnih zahtev. Zaradi zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nakupovalnih vrečk je pričakovati porast potrošnje namenskih vrečk za odpadke (te ne sodijo med embalažo), vendar pa bo ta porast bistveno manjši od števila "preprečenih" nakupovalnih vrečk, je še ugotovila Komisija.

Vse nakupovalne vrečke so embalaža, zato za njih v celoti velja Direktiva 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, oz. Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, s katero je izveden prenos te direktive v notranji pravni red. Po drugi strani Direktiva 2015/720/EU ni samostojna direktiva, ampak se z njo spreminja Direktiva 94/62/ES tako, da so za lahke plastične nosilne vrečke, poleg ukrepov, ki veljajo za vso embalažo in odpadno embalažo, določeni še dodatni ukrepi glede preprečevanja njihovega nastajanja, s tem da se zmanjša njihova potrošnja. Direktiva 2015/720/EU določa, da države članice sprejmejo takšne ukrepe za zmanjšanje potrošnje plastičnih nosilnih vrečk, ki pripomorejo k trajnemu zmanjšanju potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk in obenem ne povzročijo splošnega povečanja proizvodnje embalaže. Ne prepoveduje pa uporabe plastičnih nosilnih vrečk, saj je vsako prepoved uporabe embalaže ali embalažnega materiala treba izvesti v skladu z Direktivo 94/62/ES, ki ureja prosto dajanje v promet in v zvezi s tem določa, da države članice na svojem ozemlju ne ovirajo dajanja v promet embalaže, ki izpolnjuje določbe te direktive.

Direktiva 2015/720/EU velja za vse lahke plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 50 mikronov (spodnja meja ni postavljena). Obenem pa imajo države članice možnost, da iz ukrepov, ki jih določa ta direktiva, izvzamejo zelo lahke plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 15 mikronov, ki so potrebne iz higienskih razlogov ali namenjene za primarno embalažo nepredpakiranih živil, če to prispeva k temu, da se zavrže manj hrane. Za izključitev teh vrečk iz direktive se je zavzemala tudi Slovenija, kar smo v prvi vrsti utemeljevali s tem, da je njihova uporaba iz zdravstvenih razlogov nujna pri prodaji nepakiranih svežih živil, zlasti sadja in zelenjave ter, da v teh primerih ne moremo govoriti o nosilnih ampak o ločevalnih vrečkah. Slovenski potrošnik tradicionalno raje kot po predpakiranem sadju in zelenjavi, ribah, mesu, mesnih izdelkih in svežih delikatesnih izdelkih, posega po nepredpakiranih izdelkih. Zato vse sadje, zelenjava, ribe, meso in delikatese v maloprodaji niso predpakirani, kar izhaja iz navad potrošnikov, da želijo sami izbirati posamezne kose, oz. da jim prodajalec ali mesar neposredno postreže želeno količino posameznega živila. Na oddelkih sadja in zelenjave so potrošnikom na voljo brezplačne zelo tanke vrečke manjšega volumna, s čimer se zagotavlja uveljavljanje načela varne hrane (omejitev prenosa škodljivih snovi z ene vrste sadja/zelenjave na drugo vrsto). V postopku sprejemanja predloga direktive smo tudi prejeli mnenje, da za enkrat ni ustrezne alternative tem vrečkam, saj bi vsakršna druga embalaža (plastične škatle in papirnate vrečke) samo povečala količine odpadne embalaže v celoti, kar pa je v nasprotju z Direktivo 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži. Prodaja svežih živil, ki niso predpakirana pa prispeva tudi k preprečevanju odpadne hrane, saj je na ta način kupcem omogočeno, da kupijo toliko živil, kot jih dejansko potrebujejo, trgovci pa zavržejo le dejansko neužitna živila in ne ves zavoj (npr. zaradi enega nagnitega jabolka v zavoju šestih jabolk se zavrže celoten zavoj).

Na Ministrstvu za okolje in prostor pripravljamo predloge sprememb predpisov, ki urejajo embalažo in odpadno embalažo, s čimer bo v notranji pravni red izveden prenos Direktive 2015/720/EU. Predpisi morajo biti uveljavljeni najkasneje do konca novembra 2016. Ukrepi bodo v skladu z direktivo usmerjeni v preprečevanje nastajanja odpadkov - torej v zmanjšanje potrošnje lahkih plastičnih nakupovalnih vrečk, in ne v spremembe ravnanja s temi odpadki (recikliranje, predelava). Direktiva namreč določa cilje preprečevanja odpadnih lahkih plastičnih nosilnih vrečk: letna raven potrošnje do 31. decembra 2019 ne sme preseči 90 lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo, oziroma do 31. decembra 2025 ne sme preseči 40 lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo. V skladu z Direktivo plastične nosilne vrečke kupcem ne bodo več na voljo brezplačno, ceno pa bo določil vsak prodajalec sam. Za enkrat pa ne načrtujemo sprememb v obdavčevanju nakupovalnih vrečk (DDV, okoljska dajatev).

Doseganje cilja zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nakupovalnih vrečk je povezano s spremembo potrošniških navad, zato bo prihodnje leto namenjeno obveščanju in ozaveščanju

javnosti o tem, da smetenje s plastičnimi vrečkami povzroča onesnaženost okolja in povečuje problem smetenja vodnih teles, kar ogroža vodne ekosisteme po vsem svetu. Smetenje okolja s plastičnimi vrečkami tudi negativno vpliva na nekatere gospodarske dejavnosti (npr. turizem). Lahke plastične nosilne vrečke se redkeje ponovno uporabijo kot debelejšje plastične nosilne vrečke, zato hitreje postanejo odpadki, zaradi njihove majhne mase pa bolj pogosto smetijo okolje. Iz teh razlogov si je treba prizadevati za povečanje ozaveščenosti o vplivu plastičnih nosilnih vrečk na okolje in spremeniti sedanje dožemanje plastike kot neškodljivega in poceni blaga.

S spoštovanjem,

Ministrstvo za okolje in prostor